

Territori de Masies, coordinació i promoció integral de la pagesia i la cultura al sud del Solsonès

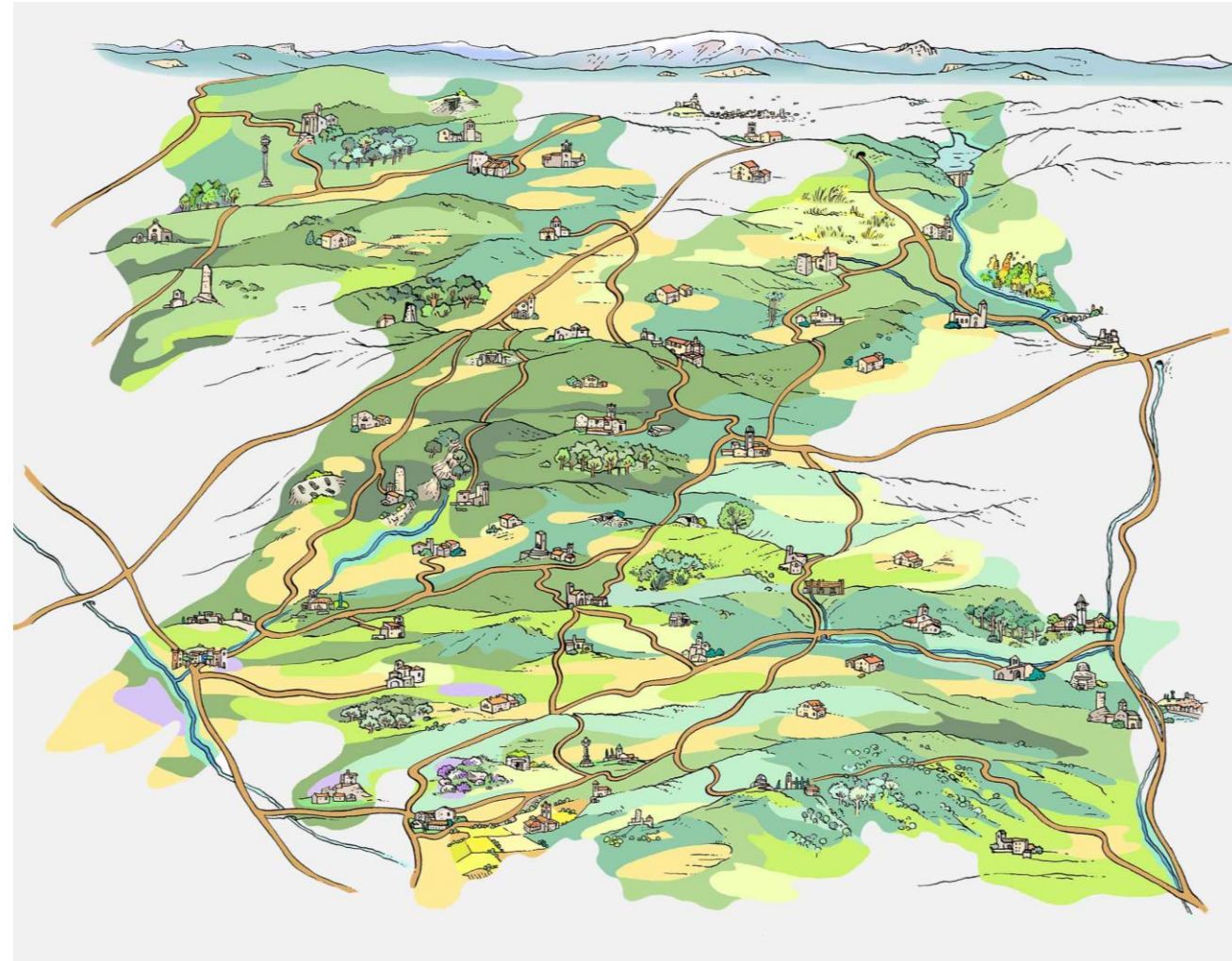
28/05/2026

Life_eCO
adapt50

Co-funded by the
European Union

01. **Precedents: l'estiu del 1998**
02. **Neix Territori de Masies**
03. **Actualment: turisme cultural, sostenible i de baixa intensitat**
04. **Decàleg per al turisme responsable**
05. **Serveis vinculats al turisme responsable**

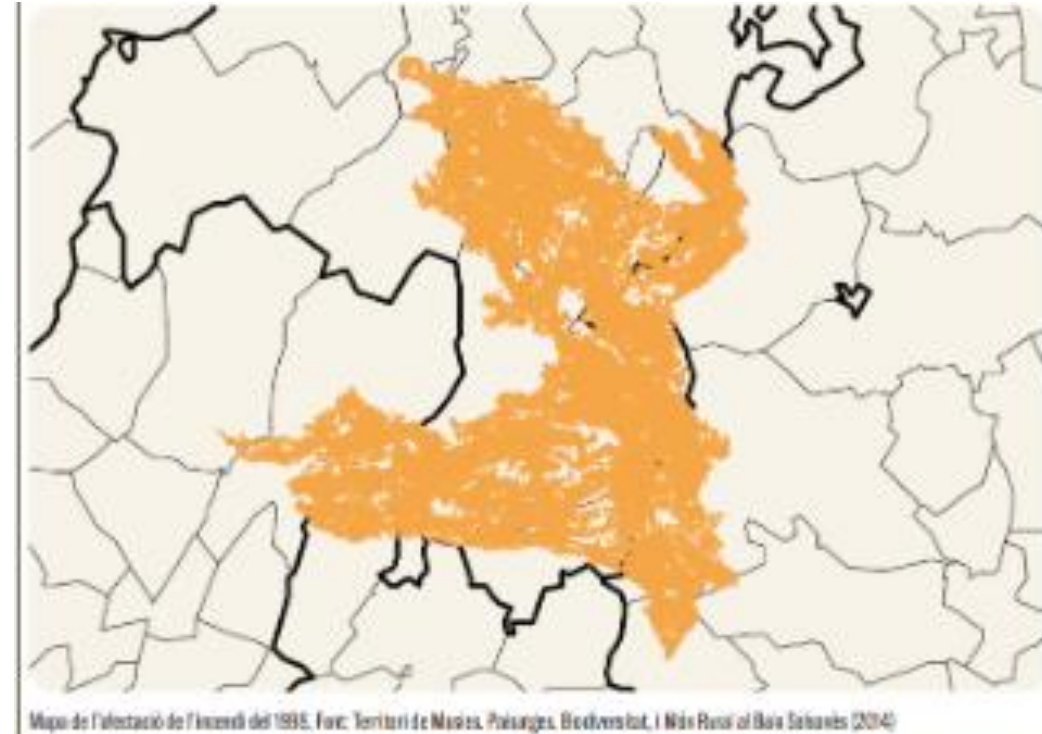

01. Precedents: L'estiu del 1998

- El 1998 el Solsonès viu un dels incendis més greus de Catalunya: **més de 11.000 ha cremades al sud del Solsonès** (factura demogràfica, ecològica i econòmica)
- Afecta sobretot **boscoss densos i conreus** → desaparició d'imaginari col·lectiu, pèrdua de rendiment forestal, erosió.
- El foc arriba en plena crisi agrària (70s–90s): pagesia en retrocés, granges intensives creixent, despoblament.
- Les iniciatives d'agroturisme incipients es queden **a mig camí de consolidar-se**, agreujant la desigualtat nord-sud de la comarca

. Resposta comunitària:

- Punt d'inflexió polític i social -> veïnes i entitats expressen impotència, abandonament, desigualtat i urgència d'actuar
- Reivindicació de serveis dignes, polítiques agràries justes, reconeixement del món rural, dret a viure i treballar al territori
- Reclamant equilibri territorial i sobirania rural

Mapa de l'extensió de l'incendi del 1998. Font: Territori de Masies, Paisatges, Biodiversitat, i Món Rural al Baix Solsonès (2014)

Declaració de Matamargó

← El foc del 1998 darrere l'obaga de Prades.
Foto: M. Alba Puigpelat

Ara fa un any, un gran incendi va assolir més de 27.000 hectàrees de la Catalunya central. Ara fa un any, es va apagar el gran foc després de cremar, ferotge, durant quatre dies. Però encara avui el foc és viu, perquè les conseqüències directes segueixen afectant els habitants de les zones cremades de manera inequívoca.

Els grans incendis no han calcinat només grans extensions de territori. Han cremat també una forma de vida i cultura que ja estaven ferides de mort: el despoblament rural, la pèrdua de pes econòmic del sector agrari, la tradicional manca d'inversions públiques en infraestructures i serveis, les retallades pressupostàries, l'escàs

ressò mediàtic de les problemàtiques específicament rurals... són algunes de les manifestacions del grau d'abandonament que pateixen les zones rurals i que el gran incendi ha fet encara més evidents. Des de l'endemà del foc que ara recordem fins avui, no hem notat que es prenguessin mesures serioses per frenar el despoblament que dia a dia buida els nostres pobles i les nostres cases de pagès.

Pensem, però, que els grans incendis forestals no afecten només de manera negativa els habitants de les zones rurals. L'actual distribució de la població, marcada per una concentració molt accentuada a les zones urbanes i molt minoritària a les rurals, no és una raó per pensar que una i altrapoden deslligar-se. El paper que juga el món rural en l'equilibri i el desenvolupament sostenible del medi natural determina la necessitat d'una interacció entre tota la població que ha de sorgir del debat, del diàleg, de la reflexió i de l'intent de millorar situacions que a tots ens condicionen la forma de viure.

És per això que volem manifestar que:

→ Considerem necessari que el conjunt de la població rural prengui consciència de les situacions de desigualtat que pateix. Qualsevol habitant de les zones rurals té dret a rebre uns serveis socials, educatius i culturals pensats per a la nostra manera de viure. L'organització de l'escola, de l'assistència sanitària, de l'atenció a la gent gran, de la cultura... no es pot fer només des de la realitat urbana. Moltes de les lleis i els reglaments que s'apliquen són pensats per a poblacions mitjanes o grans i cauen sobre nostre com una gran llosa immobilitzadora.

→ Considerem necessària l'activació de mesures i actuacions específiques per al medi rural. Volem uns pobles oberts i diversos però pensem que les feines que s'han de potenciar són, sobretot, les agrícoles, ramaderes i forestals i que han de poder garantir unes rendes familiars que contemplin els costos econòmics, ecològics i socials de la producció.

→ Considerem necessàries actuacions de polítiques agràries que impliquin a les Administracions en el desenvolupament rural per gaudir d'una vida digna, per mantenir la identitat cultural i per garantir un protagonisme real dels seus habitants, amb paritat competitiva i amb una política de fixació del territori

→ Considerem necessari que el conjunt de la societat catalana entengui que totes les mesures adreçades a millorar les condicions de vida de les zones rurals i a reequilibrar el territori, contribueixen a fer un país més habitable per al conjunt de la població. Sense acabar amb la discriminació territorial no tindrem mai un país nacionalment lliure ni socialment just.

Per a aconseguir tot això és necessària la implicació de tots els sectors socials.

Per a afrontar reptes de futur, és hora de canviar la pregunta que molt sovint ens fem: "Què s'ha de fer perquè no marxem de pagès?" per la de: "Quin projecte de món rural volem?"

**Matamargó,
17 de juliol de 1999**

02. Neix Territori de Masies

- Pla d'Acció Integral ESPAIS (2007-2009): 300 persones i entitats del Solsonès -> Neix ACTUA -> 2009 neix Territori de Masies
- OBJECTIU: passar de la proposta a l'acció amb actuacions pactades entre els pobles del sud del Solsonès
- Es decideix treballar: turisme, reconeixement de la multifuncionalitat de la pagesia, dignificació del caràcter rural i pagès del territori

TM: estratègia territorial compartida de promoció del patrimoni pagès, el paisatge i la memòria rural

Idea del paisatge com a construcció col·lectiva i inseparable de la pagesia. Espai per parlar de territori, cultura, memòria, treball i futur, més enllà del turisme.

03. Actualment: turisme cultural, sostenible i de baixa intensitat

- Cases d'agroturisme originades als anys 80-90 -> espai compartit amb els hostes
- Moltes d'aquestes cases continuen sent explotacions agrícoles o ramaderes actives
- No es tracta d'un parc natural, sinó d'un territori de pobles immersos en un paisatge agroforestal
- Allotjaments de baixa intensitat
- Turisme vinculat a: natura i mosaic agroforestal, gastronomia, cultura pagesa, memòria i patrimoni
- Càmpings integrats al medi i experiències pedagògiques

-> Actuacions de suport, promoció i distinció d'aquelles iniciatives de turisme rural responsables i compromeses amb el territori. Que faci d'altaveu de la memòria, cultura i desitjos dels nostres pobles, i que esdevingui un motor de pedagogia territorial i reconeixement, respecte i promoció d'allò rural.

04. Decàleg per al turisme responsable

Decàleg per al Turisme Responsable

Escapa't, descansa, gaudeix, coneix-nos, respecta'ns. Quan tornis, hi seguirem sent.

1 Menja productes del territori.

Som territori pagès. Coneix-nos, menja'ns i respecta el territori.

2 Compra directament al petit comerç.

Comptem amb botigues físiques que ofereixen producte local, i també pots visitar la nostra botiga *online*.

[Botiga online](#)

3 Camina per les rutes que parlen de la nostra història i del nostre present.

Amb *Mou-te pel Territori*, coneixeràs els itineraris del Barroc Rural, Prehistòric, d'Aigua i Guaita, de Frontera, de Pedra Seca i de Pagesia i Cel.

[Itineraris](#)

4 Pregunta'ns, escolta'ns, aprenguem juntes.

Som pobles pagesos, però no som un museu. No et quedis amb els grans eslògans. Si ens vols conèixer, pregunta'ns, parlem sobre què significa viure al *Territori de Masies* ahir, però també avui i sobretot en un futur.

5 Dorm a les cases de turisme rural.

Les masies han acollit visitants durant segles. Ara, com a cases de turisme rural, t'ofereixen diferents serveis com ara el de *Nevera Plena*, perquè trobis la nevera plena de tot el que produïm i coneguis el gust que té el nostre territori.

[Nevera Plena](#)

6 Participa en la cultura popular.

Aquesta terra pagesa compta amb un teixit associatiu que organitza fires, festes i més esdeveniments que són autèntiques mostres de la cultura popular.

7 Descobreix l'artesanía de la zona.

Hi ha artesanes i artesans que, amb les seves mans, creen i ho fan d'una manera arrelada a la terra.

8 Estima'ns com som.

A l'estiu seguem, a la tardor llaurem i sembrem. Tant els tractors com altres màquines van amb calma. Als camps hi ha la feina de tot un any, i no volem que ens la xafin. No són prats d'esbarjo ni aparcaments.

9 Si visites els nostres boscos, que sigui amb respecte.

Si estan vallats, solen ser pastures: recorda de tancar el vailet. No aparquis en llocs on el cotxe pugui fer nosa i deixa l'entorn com l'hagis trobat. Ah! I sobretot, a l'estiu no es fa foc.

10 Gaudeix del nostre país i ajuda'ns a conservar-lo i millorar-lo.

Hi ha entitats que treballem per la conservació i la promoció del territori. T'hi pots associar o, senzillament, seguir-nos i fer difusió de les nostres activitats.

05. Serveis vinculats turisme responsable

- Nevera plena
- Mou-te pel territori
- Mou-te bé pel territori
- Cultura a l'Era

TERRITORI DE MASIES **NEVERA PLENA** ❄️

Aquesta Setmana Santa, Tasta Territori amb la nostra cistella!
De l'1 d'abril al 14 de maig, als allotjaments socis de Territori de Masies

territoridemasies.cat/neveraplena

05. Serveis vinculats turisme responsable

- Nevera plena
- Mou-te pel territori
- Mou-te bé pel territori
- Cultura a l'Era

Mou-te BÉ pel territori!

Per uns boscos vius, un pobles plens de vida.

www.territoridemasies.cat/mou-te-be

1 INFORMEM-NOS DE QUI QUÈ HI PODEM TROBAR

Costumar del bon visitant al bosc del Territori de Masies

TERRITORI DE MASIES

• Al bosc no hi estarem mai sols. Hi podem trobar pagès forestal, guàrd forestal, venedor, pastor, carter, etc. Si veiem animals d'ovelles, cabres, vaques o oques pasturant, hem de respectar-les i no tocar-les. Si veiem algun animal salvatge, no el podem tocar i no podem alimentar-lo.

2 RECORDEM QUE TOTA LA SUPERFÍCIE FORESTAL ÉS DE PROPIETAT PRIVADA

• El bosc és propietat privada i el propietari té dret a recollir fruits i productes del bosc.

3 NO ESVEREM NIENS ACOSTEM A RAMATS NIPASTURES

• Si veiem animals d'ovelles, cabres, vaques o oques pasturant, hem de respectar-les i no tocar-les. Si veiem algun animal salvatge, no el podem tocar i no podem alimentar-lo.

4 DEIXEM ELS PASSOS I VAILETS COM ELS HEM TROBAT

• Si veiem un pas o un vailet, no el podem tocar i no el podem alterar. Si el veiem obert, el hem de deixar tancat i netejar-lo.

5 APARQUEM SENSE OBSTACULITZAR EL PAS, FORA DE SEMBRAT'S I, QUAN FA CALOR, FORA DE ROSTOLL

• A cançons i plagues forestals hi circulen rucers i ruceres grans, de hores de deixar espai i sobretot no apagar els rucers. Els rucers són importants per a la vida dels arbres i el bosc.

6 SI NECESSITEM LLENYA O ALTRES PRODUCTES DEL BOSQ, ELS DEMANEM

• Si necessitem llenya o altres productes del bosc, hem de demanar-los al propietari del bosc o a l'oficina de bon guàrd.

7 AL BOSQ NO HI FEM FOC

• Al bosc no hi podem fer foc. Només està permès fer foc a llocs específicament autoritzats i en presència d'un guàrd forestal.

8 NO EMBRUTEM, GENEREM EL MÍNIM DE BROSSA I LA COL·LOQUEM ON TOCA

• Generem el mínim de brossa i la col·loquem on toca. Si veiem algun animal salvatge, no el podem tocar i no podem alimentar-lo.

9 NO FEM XIVARRI

• No fem xivari. El xivari és un comportament que genera soroll i que fa perdre el contacte amb la natura.

10 EVITEM ENTRAR AMB VEHICLE AL BOSQ. SI NO ÉS POSSIBLE, CIRCULEM AMB CURA

• Evitem entrar amb vehicle al bosc. Si no és possible, circulem amb cura i sense fer soroll.

11 DESPRÉS DE LA PLUJA, EVITEM CIRCULAR AMB VEHICLE PER PISTES O CAMINS FORESTALS I FER TRIALLERES

• Després de la pluja, evitem circular amb vehicle per pistes o camins forestals i fer trialleres.

12 SI CADEM, GIREM CUA O ENS VESTIM AMB ROBA VISTOSA

• Si caem, girem cua o ens vestim amb roba vistosa. No fem soroll i no fem foc.

13 NO FEM MALBÉ ELS ARBRES VELLSS

• No fem malbé els arbres vells. Els arbres vells són importants per a la vida del bosc.

14 PROTEGIM ELS MARGES

• Protegim els marges. Els marges són importants per a la vida del bosc.

15 SI VOLEM FER NIT AL BOSQ, QUE SKIEM EN UN LLOC PERMÉS I FEM-HO SABER ALS VEÏNS.

• Si volem fer nit al bosc, hem de fer-ho en un lloc permès i hem de saber als veïns.

www.territoridemasies.cat/mou-te-be

TERRITORI DE MASIES BASSADÒRIA Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca TISAcat

TERRITORI DE MASIES

